

VESTFOLD FYLKESKOMMUNES EIERSKAP I TEATER IBSEN

UTTAELSE

Til: De folkevalgte i Vestfold fylkesting

Kopi: Telemark fylkeskommune og Skien kommune

Kultur- og likestillingsdepartementet

Teater Ibsen

Dato: 05.09.2024

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Foreningen representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter. NTO's [50 medlemmer](#) består av programmerende og produserende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt andre virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.

Vi viser til sak om Vestfold fylkeskommunes eierskap i Teater Ibsen (Telemark og Vestfold regionteater AS) som skal behandles i fylkestinget 10. september d.å.

Vi er kjent med at et knapt flertall i fylkesutvalget har sluttet seg til innstillingen om at eierskapet i teateret avvikles senest 31.12.2025, og vil advare mot en beslutning som kan få uopprettelige konsekvenser.

NTO anmoder Vestfold fylkeskommune om å videreføres sitt eierskap i Teater Ibsen og opprettholde sin andel av den offentlige finansieringen av teateret. Samtidig oppfordrer vi fylkeskommunen, som en ansvarlig og langsiktig eier, til å ta imot invitasjonen til en styrket dialog med teateret og de øvrige eierne og tilskuddspartene – for slik å styrke Teater Ibsens tilstedeværelse og verdi som en varig, profesjonell og selvstendig scenekunstinstitusjon.

Statlige investeringer i regionen

Teater Ibsen inngår i ordningen med delt finansieringsansvar der de offentlige driftstilskuddene deles med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin del. Denne ordningen med faste fordelingsnøkler har vært en del av et stabilt og velfungerende finansieringssystem som har ligget fast siden begynnelsen av 1990-tallet.

Ordningen har bidratt til å sikre den nasjonale infrastrukturen av varige profesjonelle institusjoner som utgjør fundamentet for produksjon og formidling av scenekunst i Norge. Den har bidratt til å sikre de institusjonene som er omfattet av ordningen forutsigbare økonomiske rammer, og dermed bygget opp under målet om et likeverdig kulturtilbud i hele landet. Samtidig sikrer ordningen lokalt eierskap og lokal forankring, og den har fungert som et sterkt insitament for regionene til å investere i de stedlige musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Vestfold fylkeskommune har vært medeier i Teater Ibsen siden 1991, og bidrar med en tredjedel av regionens andel av det samlede offentlige tilskuddet. Disse midlene, som i 2024 utgjør om lag 4,6 mill. kroner, er med på å utløse betydelige statlige investeringer i den profesjonelle scenekunsten i regionen. I

2024 var det samlede ordinære offentlige tilskuddet til Teater Ibsen nærmere 46 mill. kroner, hvorav det statlige tilskuddet utgjorde om lag 32 mill. kroner.

Varig profesjonelt kompetansemiljø

Først og fremst er dette investeringer i lokalt forankret profesjonell scenekunst som blir formidlet gjennom turnévirksomhet i hele fylket. Men det er også langsiktige investeringer i et varig kompetansemiljø med en vitaliserende kraft for det øvrige stedlige kulturlivet. De offentlige investeringene i Teater Ibsen bidrar til kontinuitet i arbeidsmulighetene for scenekunstnere og andre teaterfaglige yrkesgrupper som ønsker å bosette seg i regionen, og til utvikling av lokale kunstnerskap og talenter.

En uttalt hovedbegrunnelse i utvalgsmøtene for å avvikle eierskapet i Teater Ibsen, er et ønske om å omfordele og spre 4,6 millioner ut over til andre scenekunstaktører i regionen. Trass i tapet av en profesjonell scenekunstinstitusjon og de statlige midlene som følger med, hevdes det at en slik avvikling vil styrke scenekunsten i Vestfold.

Vi vil understreke at et fravær av Teater Ibsen i Vestfold ikke bare vil føre til at befolkningen mister et profesjonelt teatertilbud der de bor. Det vil også føre til tap av arbeidsplasser, kompetanse og ressurser og dermed ramme mange av de samme mindre aktørene som det er uttrykt et ønske om å frigjøre midler til å styrke.

Økt tilstedeværelse i Vestfold

Vi er kjent med at dagens styre/ledelse ved teateret og eierne er enige om at Vestfold tidligere år har fått for liten oppmerksomhet og mottatt en for liten andel av teaterets samlede tilbud (jf. [referat fra eiermøte 26. juni d.å.](#) Den erkjennelsen har dannet utgangspunktet for en uttalt ambisjon fra teaterets side om å styrke aktivitetene og tilstedeværelsen i Vestfold. For å realisere denne ambisjonen, har teaterets styre vedtatt [Vestfoldstrategien](#).

Denne strategien er forankret i teaterets brede mandat, og skal sikre at Vestfold får et tilbud som gjenspeiler eierskapets størrelse. Den omfatter økt turnévirksomhet til kulturhus, barnehager og andre arenaer i fylket, sammen med inkluderingsprogram som skal styrke tilgjengeligheten og senke terskelen for deltagelse. I tillegg kommer tiltak som skal sikre at teaterets kunnskap, kompetanse og ressurser i enda større grad kommer andre aktører til gode, blant annet gjennom mer samarbeid, rådgivning og utlån av kostymer, rekvisitter og scenografi til amatørteater, kulturskoler, skoler, revyer m.m.

Vi anmoder om at fylkespolitikerne nå ser fremover og har tillit til at denne strategien er starten på et kontinuerlig og langsiktig arbeid for å sikre tilstedeværelsen av Teater Ibsen som en sterk, profesjonell teaterinstitusjon i regionen.

Den nasjonale infrastrukturen

Teater Ibsen er til for befolkningen i regionen, men det er også et nasjonalt viktig teater. Sammen med Nationaltheatret, Trøndelag Teater, Det Vestnorske Teatret, Hålogaland Teater og Teatret Vårt – for å nevne noen – inngår Teater Ibsen i en organisk helhet av scenekunstinstitusjoner. I et dynamisk samspill engasjerer disse teatrene regissører, scenografer, skuespillere og andre scenekunstnere fra det samme forrådet av talenter. Kunstnerskap oppdages og oppmuntres ved ett teater og utvikles videre ved et annet. På denne måten bidrar disse institusjonene samlet til utviklingen av scenekunsten i Norge.

Dette er varige institusjoner som eksisterer uavhengig av de kunstnerne som en gang etablerte virksomheten, men en skiftende kunstnerisk ledelse på åremål. De har et bredt og sammensatt samfunnsmandat, og er de viktigste arbeids- og oppdragsgiverne for frilansere så vel som fast ansatte scenekunstnere. Innenfor rammene av den kunstneriske profilen, som er definert av den til enhver tid sittende teatersjefen, ivaretar disse institusjonene et bredt spekter av kunstnerskap, prosjekter og

forestillinger til et stort og mangfoldig publikum gjennom hele året. Samtidig har de en viktig rolle som kompetansemiljø og samarbeidspartnere for frittstående kunstnere og kompanier så vel som andre aktører.

Dersom bevilgende myndigheter skrittvis bryter opp institusjonsøkonomien for å omfordele disse midlene til mindre og mer flyktige aktører, bygges selve fundamentet for den profesjonelle scenekunsten i Norge ned. Strukturene rundt kunsten blir skjøre og lette å rive ned med skiftende politiske klima. Derimot er det krevende å bygge opp igjen sterke og uavhengige kunstinstitusjoner som en del av den infrastrukturen for fri ytring som offentlige myndigheter er forpliktet til å sikre (Grunnloven § 100 (6)).

Det eneste fylket uten en profesjonell scenekunstinstitusjon

Ingen offentlig eier har tidligere avviklet sitt eierskap og finansieringsansvar for en slik varig teaterinstitusjon i Norge som Teater Ibsen er. Dersom Vestfold fylkeskommune trekker seg ut, vil Vestfold stå igjen som det eneste fylket i Norge uten en profesjonell teaterinstitusjon som staten investerer direkte i.

I saksfremlegget kommer det fram at det er usikkert om de øvrige lokale eierne – Telemark fylkeskommune og Skien kommune – vil overta Vestfold fylkeskommunes aksjer og økonomiske forpliktelser dersom Vestfold fylkeskommune trekker seg ut. Det betyr at finansieringsavtalen settes under press, og at det vil oppstå en uvisshet om Teater Ibsens fremtid som er uholdbar.

Det vi derimot vet er at staten vil redusere sitt tilskudd i henhold til fordelingsnøkkelen dersom regionen samlet ikke følger opp med sin andel. Kuttet kan i ytterste konsekvens bety at teateret mister anslagsvis 15,3 millioner kroner i offentlige midler, og dermed står i fare for nedleggelse. Teater Ibsen er en arbeidsintensiv virksomhet og en viktig arbeidsplass. I tillegg til teaterets 19 fast ansatte inkludert åremålsansatte, sysselsetter teateret årlig om lag 40-50 frilansere og som rammes direkte.

Vi vil advare Vestfold fylkeskommune mot å ta en beslutning som kan få uopprettelig konsekvenser for kulturlivet og befolkningen i regionen, så vel som for hele infrastrukturen for den profesjonelle scenekunsten i Norge. I stedet oppfordrer vi fylkeskommunen til å bidra til en styrket dialog og anerkjenne Teater Ibsen som den varige, profesjonelle og selvstendige scenekunstinstitusjonen som dette teateret er.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Bodil Kjelstrup
styreleder

Morten Gjelten
direktør